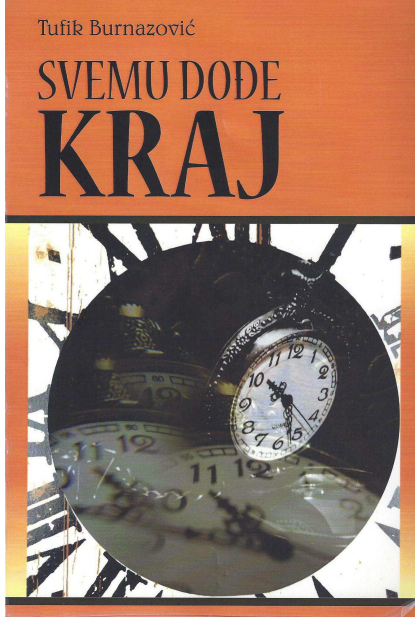


Tufik Burnazović, **Svemu dođe kraj**, Sarajevo, 2015

Darel KAPETANOVIĆ\*



Türkçeye “Herşey Sona Erer” diye çevirebileceğimiz bu eserde yazar Yugoslavya zamanında ve sonrasında Bosna-Hersek'te yaşayan bir ekonominin yaşamını anlatmaktadır. Esas rolde İngiltere'de İngilizce öğrenmekte olan ve tesadüfen çeşitli insanlarla tanışan Faruk bulunmaktadır. Hikâye yazarın önsözde belirttiği gibi üç dönemde geçmektedir. İlk dönem 26 Temmuz 1963'ten 1965'e kadar, ikinci dönem 1965'ten 1992'ye kadar ve üçüncü dönem 1992'den 2011'e kadarki zaman dilimini kapsamaktadır. Kitap da buna bukabil üç bölüme ayrılmıştır. Kitabın başında yazarın “bu hikâyede adı geçen kişi ve olayların gerçek hayatla hiç bir alakası yoktur ve tamamen yazarın hayalinin meyvesidir” diye belirtmesine rağmen, olay-

lar, özellikle tarihsel olanlar gerçekçi bir şekilde tarif edilmiştir.

Kitabın “Colchester, Essex, England 1963-1964” başlığını taşıyan birinci bölümü, 7-41 arasındaki sayfaları kapsar ve Faruk'un Belgrat ve Londra arasındaki seyahatlerini, bu esnada tanıştığı insanları, İngilizce kursunu ve Londra'daki ilk yılında yaşadıklarını konu alır. Olayların gerçek olmamasına rağmen, insanların komünist bir ülkeden gelen Faruk'a karşı davranışları okuyucunun dikkatini çeker. Bunun yanında o zamandaki İngiltere'de iş aramakla, yaşam tarzıyla vb. alakalı durumlarını öğrenmekteyiz.

“Londra 1964-1965 arasında” başlığını taşıyan ikinci bölüm kitabın 41-69 arasındaki sayfalarını kapsamaktadır. Bu bölümde yazar Faruk'un küçük bir şehirden Londra'ya taşındıktan ve kursu bitirdikten sonrasındaki hayatından bahsetmiştir ve özellikle Londralıların Yugoslavya'dan gelenlere ve yabancılara bakışları ve düşüncelerini anlatmıştır. Ayrıca, yazar Faruk'un hayatından detayları, bundan sonra sık sık hayatına girecek bir kızla tanışmasını, Londralıların yaşam tarzını ve kültür çevresini tanıtmıştır.

\* Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, yüksek lisans öğrencisi, Bornova - İzmir. [darel.kape@hotmail.com](mailto:darel.kape@hotmail.com)

Üçüncü bölümde “İstanbul ve kalan seneler” adıyla Faruk'un hayatı yine üç döneme ayrılmaktadır. İlk dönem İstanbul'a yolculuğunu ve iyi bir dost olacağı Erman ile tanışmasını anlatmaktadır. İkinci dönemde Faruk Yugoslavya'ya döner. Bu kısım 1965 ve 1992 yılları arasındaki hayatından bahsetmektedir. Üçüncü kısmı ise 1992 ve 2011 yılları arasındaki hayatını içermektedir.

Üçüncü bölümde 1960'lılarda Türkiye'nin siyasi kargaşalardan sonraki durumunu yabancı gözüyle öğrenmekteyiz. Bunun dışında yazar halkın Yugoslavya ve Türkiye arasındaki duruma bakış açılarını ve Faruk'un dünya sahnesindeki olaylara bakış açısını sunmuştur. Yugoslavya zamanını içeren kısımdan Faruk'un hangi şirkette çalıştığı ve savaş öncesi ve sonrasındaki olaylar tahmin edilebilir. Tüm hikâye üzerinden Yugoslavya, özellikle Saraybosna'daki zamanın ruhunu hissedebiliriz. Yazarın, olayların ve karakterlerin gerçek olmadıklarını ifade etmesine rağmen, bu tarifler çok gerçekler barınmaktadır, ama bunu takdir etmeyi okuyucuya bırakır.

Dikkat çeken şey, devletin iktidar partisinin düzgün gördüğü sistem çerçevesinden çıkan kimselerle ilişkisi ve Yugoslavya'daki şirketlerin işlemesine dair ayrıntılardır. Bunun dışında yazar okuyucuya Faruk'un karşılaştığı engelleri sunarak, devletin kurduğu sistemin tüm eksikliklerini ve kusurlarını ortaya döküyor. Bunun yanı sıra Yugoslavya zamanından, Faruk'un çalıştığı şirketten ve çevresindeki bazı insanların olumsuz özelliklerinden bahsedilmiştir.

Bu edebi eser aslında yazarın tarif ettiği zamanın anlaşılmasına hizmet etmektedir. Kitap çok ilginçtir ve akıcı dili sayesinde kolayca okunmaktadır. Edebi bir dille normal şartlar altında karışık ve sıkıntılı gelecek olayları okuyucuya kolayca sunmaktadır. Eser sahibi, aslında 1960'lılardan 2011 yılına dek Yugoslavya'da ve sonra Bosna-Hersek'te yaşayan bir ekonomistin özgeçmişini sunmaktadır. Yazıların edebi tarzından ve olayların gerçek görünmesinden dolayı, bu kitap Yugoslavya zamanını kavramak isteyen herkese ilginç gelebilir.